

Для Тамар — без тебе
я загубилася б!

Мати навчила мене багато чого, аби я стала доброю дружиною для свого чоловіка. Готувати їжу й прибирати. Ткати та шити. Полювати, збирати гриби та ягоди. Краще б вона навчила мене витримки, потрібної для того, щоб *не зарізати* чоловіка, коли виявиться, що він — недоумкуватий чорноротий п'яниця...

Бо сьогодні мій терпець зазнав важкого випробування.

— Що ти робиш? — запитав Врагі, схилившись над моїм плечем та обдавши сморідним бражним диханням.

— Те, що бачиш. — Кінцем ножа я розрізала риби живіт, нутрощі вихлюпнулися назовні. — Чищу улов.

Чоловік сердито видихнув і вирвав у мене ніж, ледве не розітнувши долоню. Схопив ще одну рибу, розпоров живіт і витрусив нутрощі, потім встромив ніж у дерев'яний брус — так само, як робила я.

— Ось. Бачиш?

— Я вмю чистити рибу, — процідила крізь зуби, усім єством жадаючи випатрати його. — Я почистила тисячі рибин.

— Мені не подобається, як ти це робиш, — Врагі скривив губи. — Ти це робиш неправильно. Люди скаржаться.

Люди й справді скаржилися, але не на риб'ячі потрухи.

Мій любий чоловік був сином богів, оскільки під час зачаття йому даровано краплю крові Ньерда*, а з нею магичну владу над морськими створіннями. Однак замість піклуватися про наш народ, він користувався своєю силою, щоби позбавляти інших рибалок улову, навіть коли його власні сіті були повні. А потім продавав рибу вдвічі дорожче тим самим людям, чиї сіті спорожняв.

Про це знали всі. Та ніхто не смів і слова сказати. Він був Врагі-Спаситель, який урятував Сельвегр від голоду під час неврожаю десять років тому: приманював рибу з Північного моря, щоб нагодувати людей, аби ніхто не залишився голодним.

Його назвали героєм. Може, так воно спочатку й було, але слава та жадоба взяли гору над щедрістю, завдяки якій його так назвали, і тепер люди плювали, почувши ім'я Врагі, хоч і влаштовували щороку бенкети на його честь. Те, що досі ніхто не встромив ніж йому в спину, пояснювалося переважно тим, що він перебував під захистом ярла**.

Однак не повністю.

— Треба пам'ятати, що його магична сила може знову стати нам у пригоді, Фрее, — казала мати, коли я скаржилася. — Не забувай, що він приносить достаток у твоїй дім.

* Ньерд — у скандинавській міфології бог вітру, моря, рибальства та родючості. (Тут і далі прим. пер., якщо не вказано інше.)

** Ярл (Jarl) — шляхетський титул у середньовічній Скандинавії, аналог англійського earl — «граф».

Достаток.

Саме тому батько погодився віддати мене заміж за Врагі — попри мої гарячі протести. Але він не встиг побачити власну помилку — помер у ніч мого весілля, лишивши по собі пересуди про лихі знамення та невдалі шлюби. Якщо це справді було послання від богів, то вони марно переймалися: щойно Врагі на очах у гостей сунув мені до рота свого мерзенного язика, я знала, що цей шлюб стане прокляттям.

Минулий рік щодня надавав докази.

От тільки не було з ким ділитися гіркими думками, бо Врагі був щедрим із моєю матір'ю, оплачував усі її потреби, а брат заслужив для себе місце у дружині нашого ярла.

«Я зроблю це заради родини, — беззвучно промовила до себе, як і тієї ночі, коли мене одружили. — Витримаю наругу заради родини». Уголос сказала чоловікові, що почищу рибу краще. Та оскільки він усе одно був незадоволений, додала:

— Зроблю по-твоєму, Врагі.

— Покажи.

Від приниження я стиснула зуби так міцно, що вони мало не тріснули, але покірно й швидко вичистила ще одну рибину.

Чоловік пирхнув і сплюнув мені під ноги.

— Моя мати правду казала: треба було взяти погану жінку, яка цінна тим, що хоч щось уміє. Замість гарненької, чие єдине надбання — врода. Вродою не почиштиш риби. Вродою не зготуєш їжі. Вродою не народиш дітей. Щодо останнього, то я і справді не збиралася нікого народжувати.

Майже всі гроші, які давав Врагі, я витрачала на лимонний сік і губки, що купувала в купців із Південних морів, і, якщо чоловікові й бувало цікаво, чому пеніс після злягання пахне цитрусом, він ніколи про це не питав. Тож хай якомога довше залишається в невіданні.

— Рік минув, жінко. Цілий рік шлюбу та парування, а си-на й досі немає.

Я нахилилася над дошкою, патраючи наступну рибу та стримуючи гнівні сльози, що могли от-от покотитися з очей. Ніколи в житті не віддала б дитину на поталу цьому чоловікові. *Ніколи.*

— Принесу жертву богам.

На початку кожного місячного циклу я справді приношу жертву богині, на честь якої мене назвали*, — молю її зберігати моє лоно порожнім. Поки що вона милостива до мене.

А може, просто щастить.

Ніби почувши мої думки, Врагі схопив мене за косу та рвучко підняв на ноги.

— Мені не потрібні жертвоприношення, Фреє! — загарчав. — Я хочу, щоб ти постаралася як слід. Я хочу, щоб ти все робила правильно. Я хочу від тебе того, що мені потрібно.

Шкіра на голові пекла: він не вирвав жмут волосся тільки тому, що коса була туго заплетена. Терпець урвався.

— Може, це ти щось робиш неправильно, чоловіче? Принаймні мені так здається.

Запала густа тиша.

Розумна жінка пошкодувала б через такі слова, але я, звісно, була дурепою найвищого гатунку, тому відчувала тільки люте торжество, бо стріла влучила в ціль. Бородате обличчя Врагі потемніло, на скроні билася вена, схожа на пурпурного черв'яка. Чоловік притиснув ніж до мого обличчя, обдав огидним диханням і прошепотів:

— Може, секрет у тому, щоб зробити тебе не такою гарною, Фреє. Тоді тобі доведеться чогось навчитися.

* Фрея — у скандинавській міфології богиня кохання, краси й родючості.

Криця була холодна й жорстока. Торжество обернулося нанівець, натомість прийшов страх.

Однак... я не могла поступитися. Не могла дозволити собі зламатися, заплакати або благати, тому що саме це він смакував наперед: моє приниження. Тож зустріла його погляд:

— Ну ж бо. Зроби це, Врагі, а потім піди до селища й подивися, чи справлятимуть для тебе бенкет і чи називатимуть героєм, коли дізнаються, що ти порізав дружині обличчя, щоб через власну злість позбавити її вроди.

Він скривив губи.

— Я їм потрібен.

— Це не означає, що вони мають тебе шанувати.

А такому самозакоханому себелюбу, як він, необхідна пошана.

Я бачила, що в його голові крутяться коліщатка думок: авжеж, він міркував, як сильніше скривдити мене без наслідків. Та не відвертала погляду попри те, що долоні вкрив холодний піт. Лезо щільніше вп'ялося мені в щоку — наче жало, і я різко вдихнула повітря, щоб угамувати напад паніки.

Врагі це відчув.

Посміхнувся, задоволений коротким проявом слабкості. Відпустив косу, опустив ніж.

— Іди працюй, жінко. Коли закінчиш, віднесеш дві рибини матері. Може, хоч вона нагадає тобі про обов'язки. Це її вина, як і вина твого батька, — він сплюнув, — що вони тобі невідомі.

— Не смій говорити зле про мого батька! — Я схопилася за ніж, але чоловік лише розсміявся.

— А от і доказ, — процідив. — Твій батько забув, що ти донька, і навчав тебе так само, як і твого брата. Тепер замість дружини маю дорослу жінку, яка грається у воїна, наче

мала дитина, трясє палкою та вдає, що кожне дерево на її шляху — це ворог.

Жар обпik мені груди, щоки запалали. Бо він казав правду.

— Мабуть, і я до цього причетний, — вів далі. — Дав тобі забагато дозвілля, а це, клянуся богами, псує характер.

Я мала дозвілля, тільки коли спала.

Промовчала.

Врагі відвернувся й попрямував до води; фіорд виблискував на сонці. Підняв руку й вимовив ім'я Ньєрда.

Досить довгий час нічого не відбувалося, і я мовчки молилася, щоб бог моря нарешті визнав, яким шматком лайна є його син, і забрав у нього магічну силу.

Молитва була марна, бо наступної миті вода сколихнулася і з неї почали вистрибувати риби. Спочатку лише кілька, але потім десятки й сотні викидалися з води на берег, аж поки скелі майже зникли за роїстою товщею плавників і луски.

— Це щоб тобі було що робити, — посміхнувся Врагі. — Перекажи матері мої вітання.

Закривавлений ніж тремтів у мене в руках від ледве стримуваної люті, коли чоловік розвернувся і пішов геть.

Я дивилася, як на березі борсалися риби, у розпачі намагаючись повернутись у воду. Яка марна трата, адже риби значно більше, ніж Врагі в змозі продати, перш ніж вона згниє. І вчиняв так не вперше.

Колись я бачила, як Врагі витяг на берег кита, але, замість одразу вбити, дозволив повернутись у воду, а потім чарами вдруге витяг із моря. Робив так знову і знову, на очах у всього селища, захоплено катував бідне створіння без жодної потреби, лише тому, що міг так чинити.

Це закінчилося тільки тоді, коли мій брат проштовхнувся крізь натовп і засадив сокиру в голову киту, поклавши край

його мукам, і решта з нас розпочала білувати тушу; ніхто не святкував те, що могло би бути славним днем щедрої трапези.

Я не хотіла знову пережити той жаль.

Підібгала спідниці й кинулася туди, де билися риби, схопила одну та шпурнула у воду. Потім ще одну, потім ще, деякі рибини були такі важкі, що знадобилася вся моя сила, щоб закинути їх назад.

Рухаючись уздовж кромки води, повертала улов Врагі в море; живіт зводило щоразу, як знаходила рибину, що загинула, кожна така смерть була для мене особистою поразкою. Їх було так багато.

Знайшла ще живу рибину, що забилася під кущ, схопила її й через плече закинула у воду.

Замість сплеску почула гучне прокляття, обернулася і побачила хлопця, який стояв по пояс у воді й тер щоку. Вочевидь, я влучила в нього рибиною.

— Риба не постраждала? — запитала, шукаючи її очима, стурбована тим, що могла вбити, намагаючись урятувати. — Упливла?

Хлопець припинив терти обличчя і недовіриливо витріщився:

— А як щодо мене?

Облишивши пошуки риби, я придивилася до нього уважніше. Обличчя вмить обдало жаром. Навіть із почервонілою щокою хлопець був неймовірно привабливий. Високий і широкоплечий, здавався лише на кілька років старшим за мої двадцять. Чорне волосся було зібране в короткий хвіст, а скроні на татуйованій голові поголені. Мав високі вилиці й чіткі риси, і, хоча більшість чоловіків носила бороди, у цього була лише кількаденна щетина. Був без сорочки, з оголеного міцного торса стікала вода, засмаглу шкіру вкривали